

РОЗДІЛ 1.
ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ
ПЕРСПЕКТИВНОСТІ Й НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

Яна Андрєєва, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: Г.І. Дудчак, кандидат педагогічних наук, доцент
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія (Україна)

THE PROFESSIONAL COMPETENCE AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF
CREATIVE ACTIVITY OF A TEACHER

Yana Andreeva, master's student
Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy (Ukraine)

***Анотація.** У статті розкривається сутність поняття «професійна компетентність педагога». Здійснюється аналіз багатоаспектних визначень професійної компетентності педагога. Визначається вплив професійної компетентності педагога на організацію творчої діяльності.*

***Ключові слова:** професійна компетентність педагога, структура професійної компетентності, творча діяльність.*

***Abstract.** The article reveals the essence of the concept of «professional competence of a teacher». The analysis of different definitions of professional competence of an educational specialist has been carried out. The influence of the teacher's professional competence on the organization of creative activity is determined.*

***Key words:** professional competence of a teacher, structure of professional competence, creative activity.*

Нині особливо актуальною є організація творчої продуктивної діяльності в закладах освіти, оскільки це пов'язано з формуванням творчої, високоморальної, обдарованої особистості дитини. Тому в умовах духовно-культурного відродження, демократизації та гуманізації суспільства й освіти необхідні кардинальні зміни в діяльності закладів, які спрямовані на розвиток творчої особистості здобувача освіти, створення сприятливих умов для його самореалізації в освітньому процесі та навчальній діяльності. Дослідження науковців свідчать, що ефективність організації творчої діяльності в освітньому процесі залежить від професійної компетентності педагога.

У педагогіці цю категорію розглядають або як похідний компонент від загальнокультурної компетентності (Н. Ничкало), або як рівень готовності педагога (С. Сисоєва). Професійна компетентність педагога – це багатофакторне явище, що включає систему теоретичних знань педагога та способів їх застосування в конкретних педагогічних ситуаціях, ціннісні орієнтації педагога, а також інтегративні показники його культури (мова, стиль спілкування, ставлення до себе й власної діяльності та ін). З точки зору С. Сисоєвої, педагогічна компетентність – системне явище, сутність якого полягає у системній єдності педагогічних знань, досвіду, властивостей та якостей педагога, які дозволяють ефективно здійснювати педагогічну діяльність, цілеспрямовано організовувати процес педагогічного спілкування, а також передбачають особистісний розвиток та вдосконалення педагога [5].

Професійна компетентність учителя початкових класів обумовлена якістю професійної освіти та охоплює систему професійних знань, умінь, професійно-значущих особистісних якостей, що забезпечують успішну педагогічну діяльність [1]. На думку І. Зязюна у структурі професійної компетентності вчителя початкової школи визначають наступні компоненти: змістовний (знання), діяльнісний (уміння), особистісний

(самосвідомість), соціальний (суспільна значущість професійної діяльності). У діяльнісному компоненті професійної компетентності автор розкриває групи педагогічних умінь: гностичні, проектно-конструкторські, організаторські, комунікативні та дослідні, опис яких представлено у загальному вигляді та не відображає особливості професійної діяльності вчителя початкової школи [3].

О. Дубасенюк у структурі професійної компетентності вчителя початкової школи обґрунтовує такі компоненти професійної компетентності, як-от: методологічна, психолого-педагогічна та предметна компетентність. Причому ієрархія зазначених компетентностей така, що методологічна компетентність, на думку авторки, є ключовою, психолого-педагогічна – базовою та предметною – спеціальна компетентність [2].

Аналізуючи напрацювання науковців, цінними є наступні компоненти у структурі професійної компетентності вчителя початкових класів: психолого-педагогічна, предметна, методична та особистісна компетентність. Психолого-педагогічна компетентність для вчителя початкової школи є основою його професійної діяльності. Учитель закладає фундамент для вивчення багатьох навчальних предметів і формує світосприйняття, ставлення до себе, до навколишнього, до освітньої діяльності, визначає соціальні чинники розвитку. Предметна компетентність учителя початкової школи характеризується наявністю знань та умінь у необхідних для вчителя початкової школи предметних галузях та вміннях ними оперувати. Методична компетентність характеризується знанням сучасних методів, форм, засобів, прийомів, технологій навчання та виховання у початковій школі, умінням їх творчо застосовувати.

Особистісна компетентність обумовлена розвитком особистісних функцій вчителя початкової школи (мотиваційної, рефлексивної, орієнтаційної, творчо-перетворюючої); високим рівнем емпатії; володінням вміннями самоосвіти та саморозвитку, готовністю здійснювати професійно-педагогічну діяльність [4; 6]. Науковець О. Дубасенюк до структури професійної компетентності педагога початкової школи включає: педагогічну спрямованість, особливості гуманістичного педагогічного світогляду, систему професійних інтеграційних знань та навичок, систему діагностико-управлінських професійних дій [2].

Отже, ключовим аспектом організації творчої діяльності педагога є професійна компетентність вчителя початкової школи, що включає усвідомлення педагогом своїх педагогічних можливостей, особливостей учнів, їх розвитку, вимог соціуму. Таке концептуальне усвідомлення визначає професійну гнучкість педагога у використанні педагогічних технологій, методик, що дозволяють успішно реалізувати основну мету навчання – створити умови для розвитку особистості молодшого школяра.

Модернізація структури професійної компетентності вчителя початкової школи полягає у розробці динамічної, процесуальної складової професійної підготовки, характеристиці професійного зростання, професійних змін, як мотиваційних, так і діяльнісних.

Список використаних джерел

1. Гриценко Л. І. Професійна компетентність педагога: традиції і новації. *Витоки педагогічної майстерності. Сер.: Педагогічні науки*. 2011. № 8 (2). С 35-42.
2. Дубасенюк О. А. Креативний підхід до професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів. *Креативна педагогіка*. 2015. № (4). С. 23-28.
3. Ликтей Л. М. Педагогічна майстерність І.Зязюна як концептуальна ідея теорії і практики професійної підготовки вчителя-майстра. *Імідж сучасного педагога*. 2018. № 2 (179). С. 20-22.
4. Романюк Н. С. Креативні підходи формування професійної компетентності педагога. *Педагогічний пошук*. 2017. № 4. С. 47-50.
5. Сисоєва С. Розвиток порівняльної професійної педагогіки в Україні: освітологічний контекст. *Освітологія*. 2018. № 7. С. 49-58.
6. Шмиголь І. Сутність та структура професійної компетентності педагога. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2011. № 4 (1). С. 197-204.